

LIETUVOS MĖSOS SEKTORIAUS POKYČIAI KRIZĖS LAIKOTARPIU

THE TENDENCIES OF CHANGES IN THE LITHUANIAN MEAT SECTOR DURING ECONOMIC CRISIS

Albertas GAPŠYS

LAEI Produktų rinkotyros skyriaus vedėjas, albertas@laei.lt

Straipsnyje nagrinėjama, kaip Lietuvos mėsos sektorių paveikė finansinė krizė ir kokie jos padariniai. Kritęs mėsos ir jos produktų vartojimas – finansinės krizės rezultatas, kaip ir sumažėjęs mėsos ir jos gaminių importas. Gyvulių skaičius per 2008–2010 metų laikotarpį pasikeitė nežymiai – galvijų skaičius 3 proc. sumažėjo, o kiaulių – išaugo 4 proc. 2010 metais, palyginti su 2008-aisiais, gyvulių supirkta 3 proc. mažiau. Mažėjo gyvulių ir mėsos kainos. Tik 2010 metų IV ketvirtį galvijų supirkimo kainos išaugo daugiau kaip ketvirtadaliu ir priartėjo prie ES šalių vidurkio. Kiaulienos kainos 2010 metais buvo mažiausios per 2008–2010 metų laikotarpį.

Raktažodžiai: galvijai, kiaulės, mėsos vartojimas, eksportas, importas, supirkimo kainos, kainų grandinės.

IVADAS

Ekonominė krizė paveikė visus žemės ūkio sektorius. Kadangi mėsa yra svarbus mitybos produktas, būtina iširti, kaip mėsos sektorių paveikė krizė. Mėsa – vienintelis produktas, kurio kainos rinkoje krizės metu mažėjo, priešingai negu pieno, grūdų produktų kainos. Nežymiai sumažėjęs maisto produktų vartojimas – pagrindinis finansinės krizės rezultatas, kurį iš dalies nulėmė ir padidėjęs PVM mokestis žaliai mėsei. Tačiau mėsos kainų pokyčiai krizės metu rodo, kad net mažėjant kainoms, vartojimo augimo nepasiekta.

Tyrimo tikslas ir metodai. Darbe siekiama įvertinti galvijienos ir kiaulienos kainų įtaką mėsos vartojimui krizės laikotarpiu. Tyrimui atlikti naudoti statistiniai duomenys, taikyti analizės ir grafinio vaizdavimo, analogijos ir lyginimo metodai.

TYRIMO REZULTATAI

Krizės metu priežasties gyvulių skaičiui didėti ar mažėti nebuvo. Kaip rodo Statistikos departamento duomenys (1 lentelė), gyvulių skaičius per 2008–2010 metų laikotarpį pasikeitė nežymiai – galvijų sumažėjo 3 proc., o kiaulių – išaugo 4 proc.

Pagrindiniai veiksniai, nulėmę analizuojamo laikotarpio situaciją, – 2010 metais mažėjęs mėsos vidaus vartojimas, importas ir augęs eksportas.

Gyvulių ir mėsos eksportas. Mėsos eksportas 2009–2010 metais išaugo 20 proc., tačiau jos eksportuota mažiau nei importuota (2 lentelė). Tokią situaciją lėmė didelis kiaulienos importas. Vertine išraiška 2010 metais mėsos eksportas buvo didesnis už importą 2,5 proc., o kartu su gyvais gyvuliais – net 33,5 proc.

1 lentelė / Table 1

Gyvulių ir paukščių skaičius 2008–2010 metais, tūkst.
Number of livestock and poultry in 2008–2010, thou.

	2008-01-01	2009-01-01	2010-01-01	2011-01-01	2011, palyginti su compared to 2009, %
Galvijai / Cattle	787,9	770,9	759,4	748,0	-3
iš jų karvės of which cows	404,5	394,7	374,6	359,8	-9
Kiaulės / Pigs	923,2	897,1	928,2	929,4	4
Paukščiai / Poultry	9874,8	9107,5	9308,7		
Avys ir ožkos Sheep and goat	63,0	64,1	67,2		

Šaltinis: Statistikos departamento duomenys.

2 lentelė / Table 2

Gyvininkystės ir paukštininkystės produkcijos eksportas ir importas
 2008–2010 metais, tūkst. t
Exports and imports of livestock and poultry products in 2008–2010, thou. t

Produkcija Product	Eksportas / Exports				Importas / Imports			
	2008	2009	2010	2010, palyginti su compared to 2008, %	2008	2009	2010	2010, palyginti su compared to 2008, %
Galvijiena Beef	25,7	25,8	26,6	3,5	5,0	2,1	2,2	-56
Kiauliena Pork	5,3	3,9	4,6	-13	73,2	70,4	57,7	-21
Paukštiena Poultry	15,5	18,4	24,2	56	31,5	24,5	20,4	-35
Mėsos produktai Meat products	7,4	7,2	9,1	23	20,0	21,9	20,1	1
Iš viso / Total	53,9	55,3	64,5	20	129,7	118,9	100,4	-23

Šaltinis: Statistikos departamento duomenys.

Mėsos ir gyvulių eksporto apimtys į svarbiausią Lietuvos gyvininkystės produkcijos rinką – Rusiją 2010 metais buvo artimos prieškriziniam laikotarpiui (3 lentelė). Kiaulių eksportas 2009 metais patvirtino, kad mėsos paklausa Rusijoje nemažėjo. Nuo 2010 metų Rusijos įvesti gyvų kiaulių maitai tik sumažino jų eksporto iš Lietuvos apimtis.

Vidaus vartojimas. 2008 metais vienas Lietuvos gyventojas per metus suvartojo 81 kg mėsos ir jos produktų (įskaitant I ir II kategorijos subproduktus) (4 lentelė), o ES-25 – 86 kg (2007 m.), arba 6 proc. daugiau. 2010 metais mėsos suvartojimas Lietuvoje nukrito iki 68 kg.

3 lentelė / Table 3

Gyvulių ir mėsos produkcijos eksportas į Rusiją 2008–2010 metais
Exports of livestock and meat products to Russia in 2008–2010

Produkcija Product	Matavimo vnt. Unit	2008	2009	2010	2010, palyginti su compared to 2008, %
Galvijiena / Beef	tūkst. t / thou. t	11,4	7,4	10,7	-6
Kiauliena / Pork	tūkst. t / thou. t	0,2	0,5	1,1	550
Paukštiena / Poultry	tūkst. t / thou. t	2,0	0,4	0,3	-85
Jvairūs valgomi subproduktai / Various sub – products for human consumption	mln. Lt / mill. Lt	9,2	3,9	13,3	45
Kiaulės / Pigs	tūkst. / thou.	353,1	507,7	253,8	-28

Šaltinis: ŽŪM užsienio prekybos duomenų bazė.

4 lentelė / Table 4

Mėsos suvartojimas gyventojui per metus, kg
Consumption of meat per capita, kg

Mėsa / Meat	2008	2009	2010*	2010, palyginti su compared to 2008, %
Galvijiena / Beef	6,4	5,3	4,8	-25
Kiauliena / Pork	46,2	42,3	39,3	-15
Paukštiena / Poultry	24,4	21,9	21,5	-12
Aviena / Lamb	0,2	0,2	0,2	-
Iš viso / Total	81,0	72,0	68,0	-16

* Autoriaus skaičiavimai.

Šaltinis: Statistikos departamento duomenys.

5 lentelė / Table 5

Gyvulininkystės ir paukštininkystės produkcijos vidaus suvartojimas
2009 ir 2010 metais, tūkst. t
Domestic consumption of livestock and poultry products in 2009 & 2010, thou. t

Rodikliai Indicators	Galvijiena / Beef			Kiauliena / Pork			Paukštiena / Poultry		
	2009	2010	%	2009	2010	%	2009	2010	%
Supirkimas Purchase	39,5	38,8	-2	32,9	39,1	19	65,0	73,8	14
Importas Imports	2,1	2,2	5	70,4	57,7	-18	24,5	20,4	-17
Eksportas Exports	25,8	26,6	3	3,9	4,6	18	18,4	24,2	5
Vidaus vartojimas Domestic consumption	15,8	14,4	-9	99,4	92,2	-7	71,1	70,0	-2

*Autoriaus skaičiavimai.

Mūsų šalyje populiariausia kiauliena. 2010 metais vienas gyventojas jos suvartojo apie 39 kg – 4 kg mažiau nei vidutiniškai ES šalyse (43 kg). Daugiausia minėtos mėsos suvalgo ispanai (61 kg), danai ir austrai (po 58 kg). Paukštienos Lietuvoje suvartojama beveik dvigubai mažiau nei kiaulienos, tačiau beveik tiek pat, kiek vidutiniškai ES. Daugiausia jos suvalgo airiai (32 kg), ispanai ir portugalai (po 30,5 kg). Jautienos Lietuvoje tesuvaltojama apie 5 kg. Dar mažiau jos suvalgo lenkai ir vengrai. Daugelyje naujųjų ES šalių jautienos suvartojimas mažėja, nes sparčiausiai kyla šios mėsos kaina. Daugiausia jautienos suvalgo danai (29 kg), prancūzai ir švedai (po 26 kg).

Pagal 2009 metų Statistikos departamento sudarytą mėsos balansą šalis jautiena buvo apsirūpinusi 244 proc., kiauliena – 42 proc., paukštiena – 96 proc. Toks jautienos perteklius susidarė dėl mėsai skirtų galvijų priklausomybės nuo pieninių karvių skaičiaus.

Statistikos departamento duomenimis, 2010 metais paskersta 9 proc. daugiau gyvulių ir paukščių nei 2009 metais, o gyvulių supirkta (skerdienos svoriu) 10 proc. daugiau. Mažiau supirkta veršelių, telyčių ir karvių (6 lentelė). Palyginti su 2008 metais, gyvulių supirkta 3 proc. mažiau.

6 lentelė / Table 6

Gyvulių ir paukščių supirkimas 2008–2010 metais
Amounts purchased of livestock and poultry in 2008–2010

Gyvuliai ir paukščiai <i>Livestock and poultry</i>	2008	2009	2010	2010, palyginti su compared to 2008, %
Galvijai / <i>Cattle</i>	184922	162045	153710	-17
Veršeliai iki metų / <i>Calves up to 1 year</i>	4646	3120	2782	-40
Telyčios nuo metų / <i>Heifers over 1 year</i>	35359	29680	23469	-34
Buliai / <i>Bulls</i>	72138	56211	62105	-14
Karvės / <i>Cows</i>	72779	73034	65354	-10
Kiaulės / <i>Pigs</i>	610330	428300	507923	-7
Avys ir ožkos / <i>Sheep and goats</i>	1972	1735	1875	-5
Paukščiai, tūkst. / <i>Poultry thou. t</i>	37706	37255	41621	10

Šaltinis: Statistikos departamento duomenys.

Kainų kaita vartojimo mažėjimui įtakos neturėjo, nes per 2009–2010 metų laikotarpį mažmeninė galvijienos kaina buvo mažesnė arba nedaug skyrėsi nuo 2008 metų. Mažesnės buvo ir gyvulių supirkimo kainos.

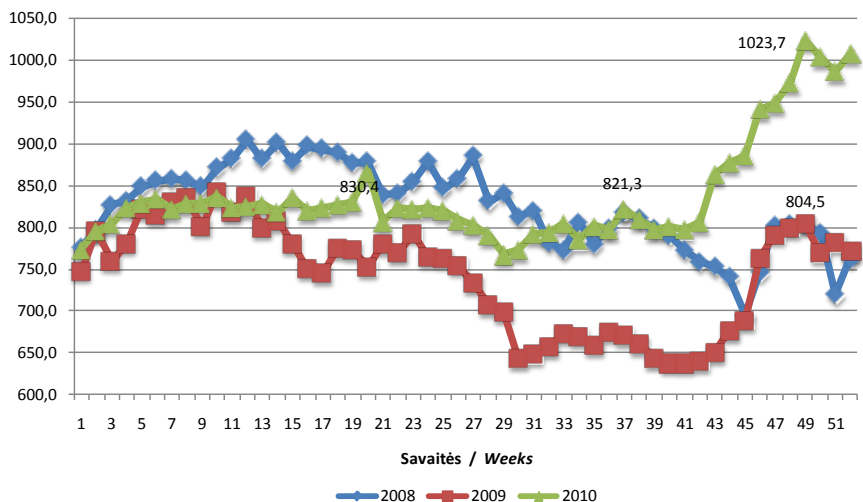
2010 metų vidutinė bulių supirkimo kaina (839,9 Lt/100 kg) buvo 12,9 proc. didesnė nei 2009 metais ir 1,8 proc. – nei 2008 metais (1 pav.). 2010 metų kainos augimą lėmė nuo spalio vidurio (41 sav.) iki metų pabaigos net 28 proc. išaugusi (dėl galvijų eksporto į Turkiją) bulių supirkimo kaina.

2010 metais vidutinė karvių supirkimo kaina (609,5 Lt/100 kg) buvo 8,1 proc. didesnė nei 2009-aisiais, bet 1,3 proc. mažesnė nei 2008 metais (2 pav.). Nuo 2010 metų spalio vidurio (42 sav.) karvių supirkimo kaina iki metų pabaigos išaugo 23 proc.

2010 metų vidutinė telyčių supirkimo kaina (661,6 Lt/100 kg) buvo 0,1 proc. mažesnė nei 2009 metais ir 9,5 proc. – nei 2008-aisiais (3 pav.). Metų pabaigoje ji išaugo iki 758 Lt/100 kg.

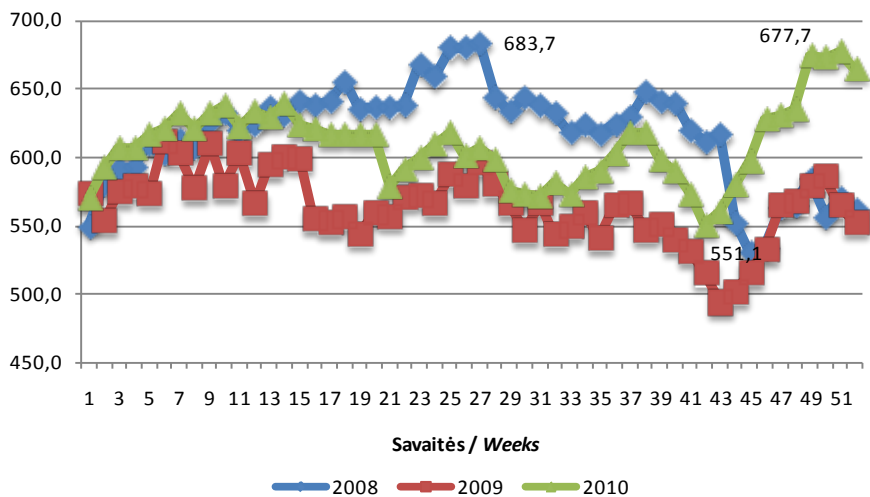
2010 metų vidutinė galvijų (bulių O2 klasės) supirkimo kaina Lietuvoje buvo 12 proc. mažesnė už vidutinę ES ir 1 proc. mažesnė nei Lenkijoje, tačiau II ketvirtį lenkė kaimynų kainą (4 pav.). Dėl ES rinkoje didėjančių galvijų supirkimo kainų bei nuo spalio mėnesio jų eksporto į

Turkiją supirkimo kaina IV ketvirtį buvo 28 proc. didesnė nei prieš metus. Iš dalies tokiam šuoliui įtakos turėjo ir dvigubai išaugusios grūdų kainos.

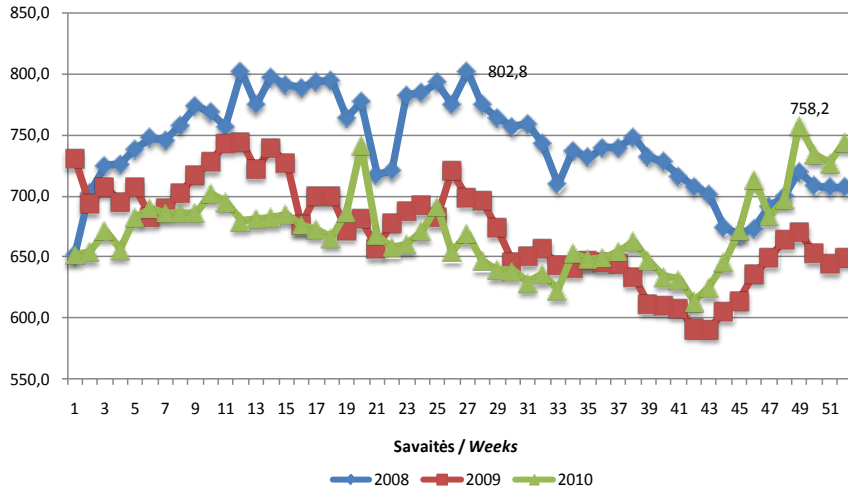
1 pav. Bulių supirkimo kainos 2008–2010 metais, Lt/100 kg
 Figure 1. Purchase prices of bulls in 2008–2010, Lt/100 kg

Šaltinis: ŽŪMPRIS duomenys.

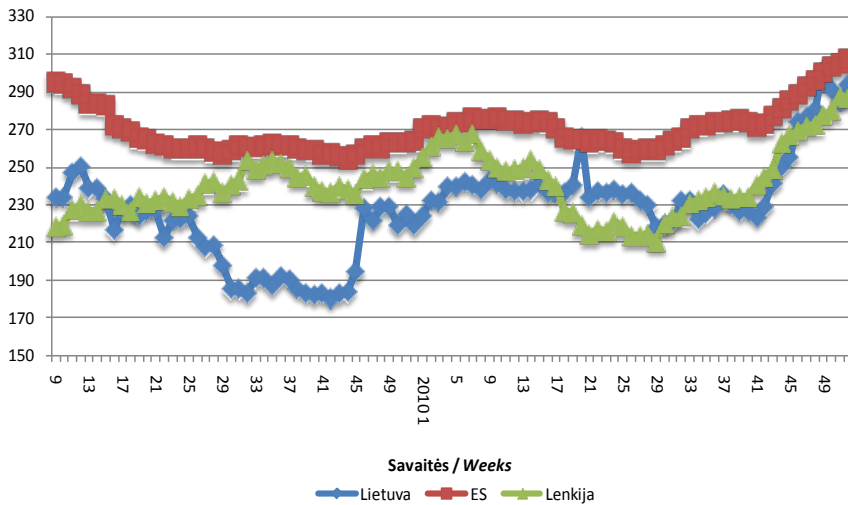
2 pav. Karvių supirkimo kainos 2008–2010 metais, Lt/100 kg
 Figure 2. Purchase prices of cows in 2008–2010, Lt/100 kg

Šaltinis: ŽŪMPRIS duomenys.

3 pav. Telyčių supirkimo kainos 2008–2010 metais, Lt/100 kg
 Figure 3. Purchase prices of heifers in 2008–2010, Lt/100 kg

Šaltinis: ŽŪMPRIS duomenys.

4 pav. Bulių (O2 klasės) supirkimo kainos Lietuvoje, Lenkijoje ir ES šalyse
 2009–2010 metais, eurai/100 kg
 Figure 4. Purchase prices of bulls O2 in Lithuania, Poland and EU member states
 in 2009–2010, EUR/100 kg

Šaltinis: Europos Komisijos duomenys.

Didžiausi kainų pokyčiai (7 lentelė) užfiksuoti Ispanijoje (39 proc.), Lietuvoje (33 proc.) ir Švedijoje (28,7 proc.), o labiausiai kaina sumažėjo Maltoje (9 proc.), Lenkijoje ir Nyderlanduose (po 7,9 proc.). Per metus galvijų supirkimo kaina Lietuvoje ne tik priartėjo prie ES šalių vidurkio (atsilikimas 50 savaitę – 4 proc.), bet ir lenkė net 10 šalių kainas.

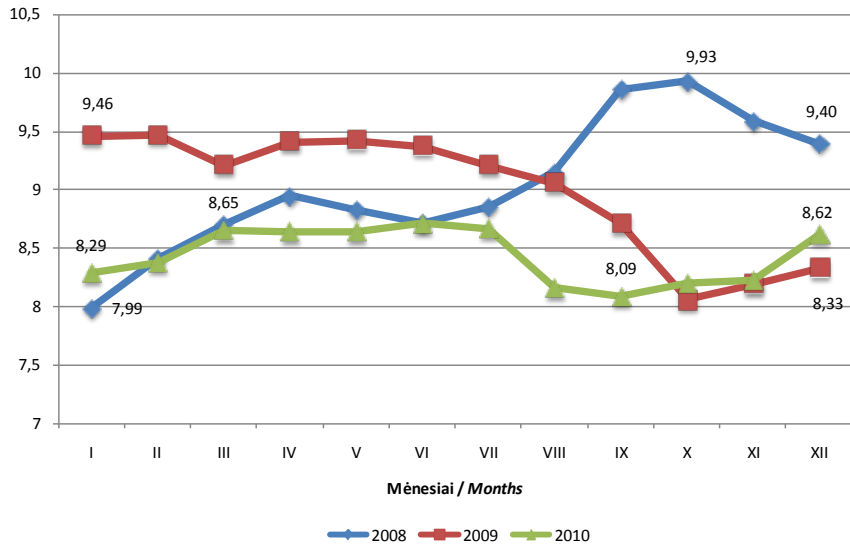
7 lentelė / Table 7

Bulių (O2 kategorijos) supirkimo kainų palyginimas
2009 ir 2010 metų gruodžio viduryje (50 savaitė), eurai/100 kg
Comparison of purchase prices of bulls O2 in the 50th week 2009 and 2010, EUR/100 kg

Šalys / Countries	2010	2009	Pokytis, Change, %
Latvija / Latvia	201,4	184,8	9,0
Estija / Estonia	215,2	222,3	-3,2
Rumunija / Romania	222,0	238,1	-6,8
Nyderlandai / The Netherlands	246,0	267,2	-7,9
Malta / Malta	251,2	310,0	-9,0
Belgija / Belgium	255,0	245,0	4,1
Bulgarija / Bulgaria	271,3	235,2	15,3
Vengrija / Hungary	275,8	236,2	16,8
Lenkija / Poland	279,7	247,6	-7,9
Suomija / Finland	285,9	280,6	1,8
Lietuva / Lithuania	291,5	219,2	33,0
Čekija / Czech	291,5	257,3	13,3
Jungtinė Karalystė / United Kingdom	292,7	275,3	6,3
Airija / Ireland	297,2	258,6	14,9
Švedija / Sweden	298,1	231,6	28,7
Slovakija / Slovakia	300,9	279,8	7,5
Prancūzija / France	302,0	283,0	6,7
ES vidurkis / EU average	303,2	263,0	15,3
Kipras / Cyprus	304,0	287,0	5,9
Slovėnija / Slovenia	305,6	270,3	13,1
Italija / Italy	305,6	282,9	8,0
Liuksemburgas / Luxembourg	307,4	284,3	8,1
Ispanija / Spain	314,8	226,5	39,0
Portugalija / Portugal	318,0	319,9	-0,6
Danija / Denmark	320,6	286,4	11,9
Austrija / Austria	331,1	293,1	13,0
Vokietija / Germany	336,8	282,4	19,3
Graikija / Greece	392,2	395,6	-0,9

Šaltinis: Europos Komisijos duomenys.

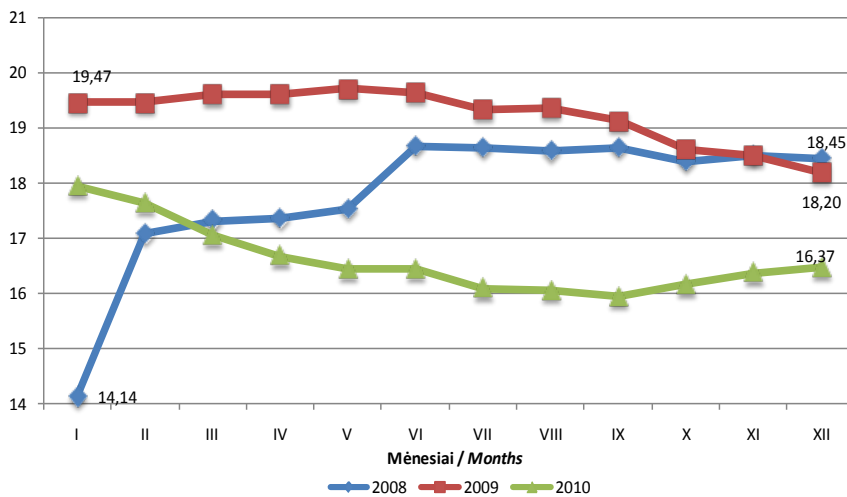
Vidutinė galvijienos didmeninė kaina 2010 metais buvo 6 proc. mažesnė nei 2008–2009 metais (5 pav.).

5 pav. Galvijenos didmeninė kaina 2008–2010 metais, Lt/kg
 Figure 5. Wholesale prices of beef in 2008–2010, Lt/kg

Šaltinis: Statistikos departamento duomenys.

Per 2010 metus galvijenos mažmeninė kaina sumažėjo 8 proc. Gruodžio mėnesį ji, palyginti su 2009-ųjų gruodžiu, buvo 10 proc. mažesnė (6 pav.).

6 pav. Galvijenos mažmeninė kaina 2008–2010 metais, Lt/kg
 Figure 6. Retail prices of beef in 2008–2010, Lt/kg

Šaltinis: Statistikos departamento duomenys.

Mažmeninės galvijų kumpių kainos per 2010 metus sumažėjo 7–8 proc., o maltos mėsos ir nugarinės kainos 4–5 proc. padidėjo (8 lentelė). Palyginti su 2008 metų tuo pačiu laikotarpiu, kainų pokyčiai buvo dvigubai didesni (išskyrus nugarinės).

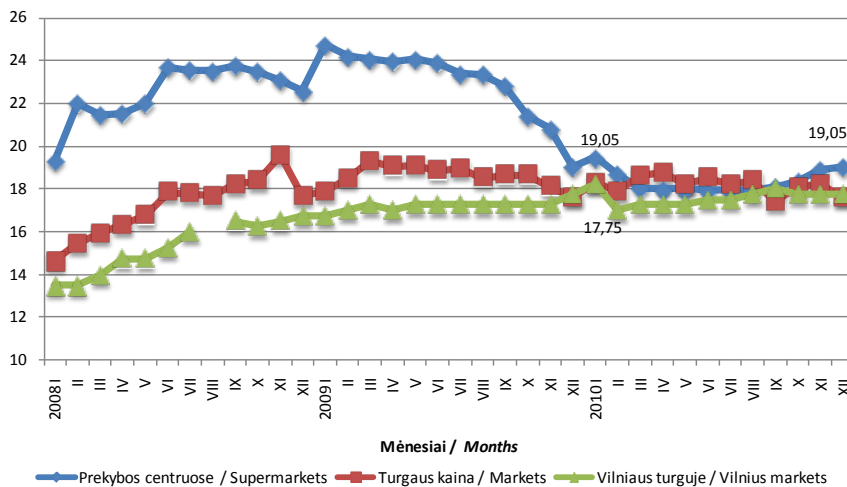
8 lentelė / Table 8

Galvijienos gaminių mažmeninės kainos 2008–2010 metų gruodžio mėnesį, Lt/kg
Retail prices of beef in December 2008–2010, Lt/kg

Gaminio pavadinimas Name of product	Vidutinė kaina / Average price			
	2008-12-18	2009-12-17	2010-12-16	2010, palyginti su compared to 2008, %
Kumpis su kaulu / Ham, with bone	18,48	17,48	16,30	-11,8
Kumpis be kaulo / Ham, boneless	22,63	20,42	18,81	-16,9
Nugarinė / Sirloin	28,99	28,39	29,87	3,0
Malta galvijiena / Minced beef	13,31	14,30	14,81	11,3

Šaltinis: ŽŪMPRIS duomenys.

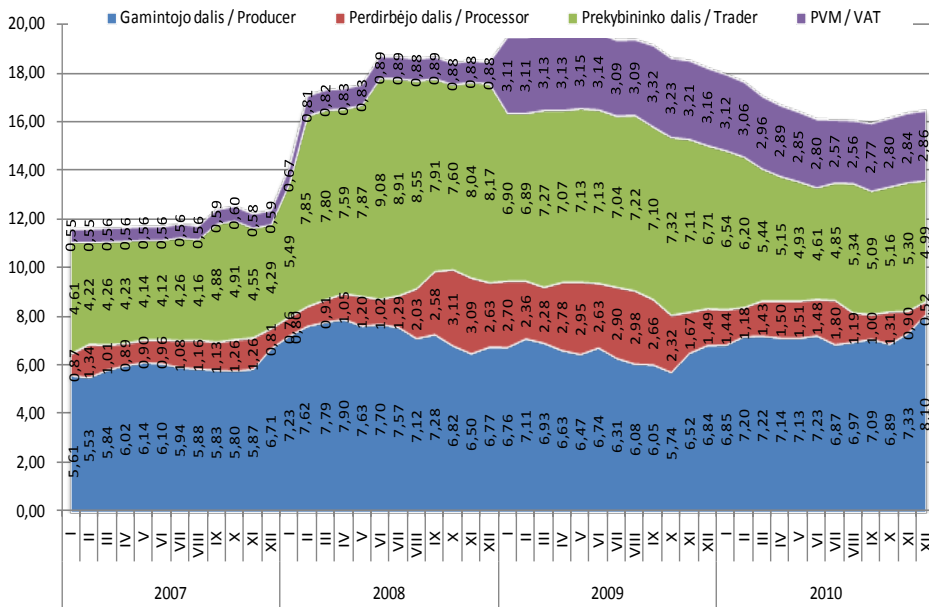
2010 metų pabaigoje galvijų kumpio kaina turguje nedaug skyrėsi nuo kainos prekybos įmonėse (7 pav.).

7 pav. Galvijienos kaina turguose ir prekybos centruose 2008–2010 metais, Lt/kg
Figure 7. Prices of beef in markets and supermarkets in 2008–2010, Lt/kg

Šaltiniai: Žemės ūkio rūmų ir ŽŪMPRIS duomenys.

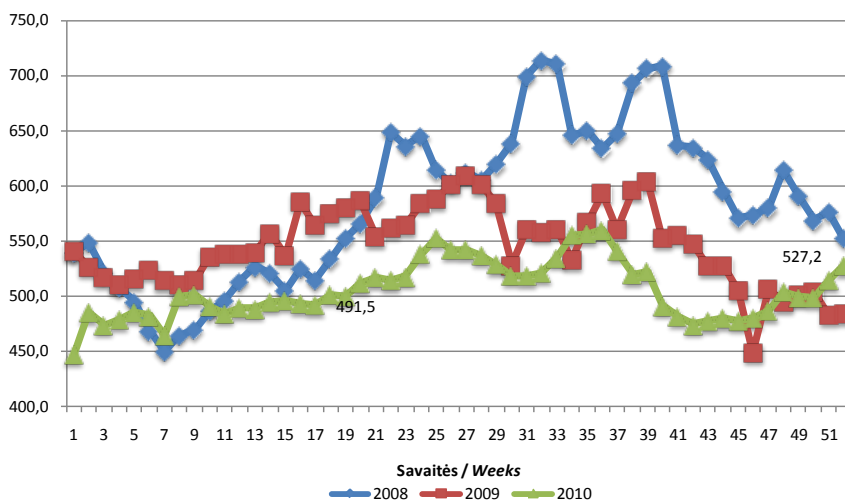
Visų rinkos partnerių (žemdirbių, perdirbėjų ir prekybininkų) kainų tendenciją parodo galvijienos kainos grandinė. Mažiausia kainų grandinės dalis tenka perdirbėjams, gana didelė – prekybininkams (8 pav.). 2009–2010 metais galvijienos mažmeninė kaina mažėjo prekybininkų dalies sąskaita.

8 pav. Galvijenos kainos grandinė 2007–2010 metais, Lt/kg
 Figure 8. Beef price chain in 2007–2010, Lt/kg

Šaltiniai: Statistikos departamento, ŽŪMPRIS duomenys.

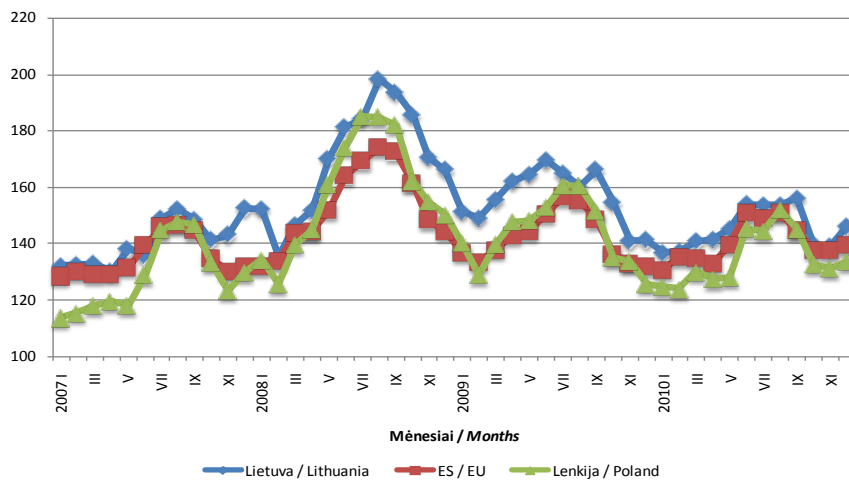
Statistikos departamento duomenimis, 2010 metais skerdyklos ir mėsos perdirbimo įmonės supirko 507,9 tūkst. kiaulių, arba 39,1 tūkst. t skerdienos, 19 proc. daugiau nei 2009 metais. Vidutinė kiaulių supirkimo kaina (510,1 Lt/100 kg) buvo mažesnė 7 proc. (9 pav.).

9 pav. Kiaulių supirkimo kainos 2008–2010 metais, Lt/100 kg
 Figure 9. Purchase prices of pigs in 2008–2010, Lt/100 kg

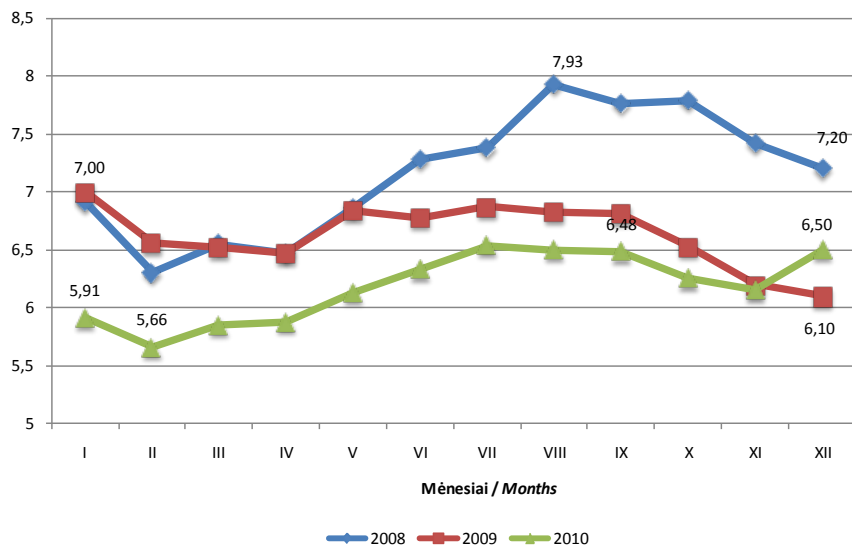
Šaltinis: ŽŪMPRIS duomenys.

E kategorijos kiaulių vidutinė supirkimo kaina 2010 metais Lietuvoje buvo didesnė už ES vidurkį 4 proc., Lenkijos – 7 proc. (10 pav.). 2008 metų viduryje supirkimo kainos augimas ES šalyse buvo siejamas su 2007 metų derliaus grūdų brangimu. Taigi 2011 metų vasarą galima tikėtis kiaulių supirkimo kainų augimo dėl 2010 metų derliaus grūdų pabrangimo.

10 pav. E kategorijos kiaulių supirkimo kainos 2007–2010 metais Lietuvoje, ES ir Lenkijoje, eurai/100 kg
Figure 10. Purchase prices of pigs E in Lithuania, EU and Poland in 2007–2010, EUR/100 kg

Šaltinis: Europos Komisijos duomenys.

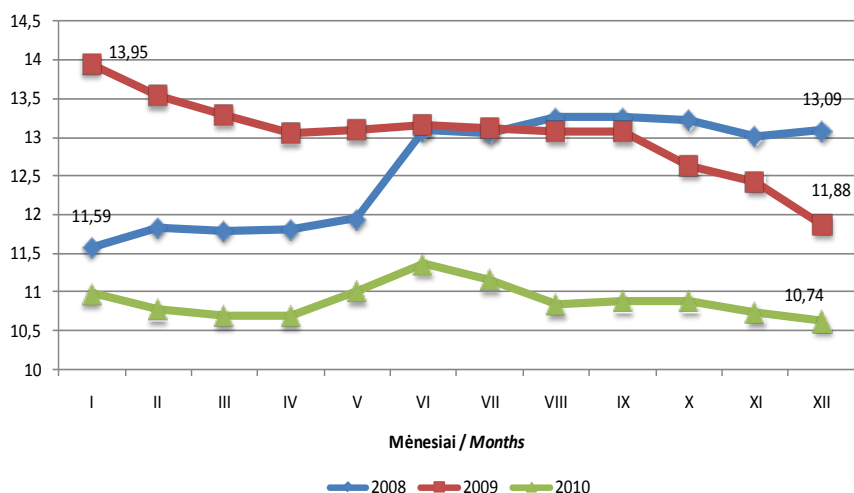
11 pav. Kiaulienos didmeninė kaina 2008–2010 metais, Lt/kg
Figure 11. Wholesale prices of pork in 2008–2010, Lt/kg

Šaltinis: Statistikos departamento duomenys.

2010 metų gruodžio mėnesį didžiausios kiaulių supirkimo kainos buvo Maltoje (182 eurai/100 kg), Bulgarijoje (172,1 euro/100 kg) ir Kipre (170,8 euro/100 kg), mažiausios – Danijoje (126,3 euro/100 kg), Prancūzijoje (127,9 euro/100 kg) ir Airijoje (130,1 euro/100 kg). Lietuvoje supirkimo kainos buvo didesnės nei 16-oje ES šalių.

2010 metais kiaulienos skerdienos vidutinė didmeninė kaina (11 pav.) buvo 7 proc. mažesnė nei 2009-aisiais ir 14 proc. – nei 2008 metais.

Mažmeninė I kategorijos kiaulienos su kaulu vidutinė kaina Lietuvoje 2010 metais buvo 16 proc. mažesnė nei 2009-aisiais ir 13 proc. – nei 2008 metais.

12 pav. Kiaulienos mažmeninė kaina 2008–2010 metais, Lt/kg
Figure 12. Retail prices of pork in 2008–2010, Lt/kg

Šaltinis: Statistikos departamento duomenys.

Mažmeninės kiaulienos kainos per 2010 metus sumažėjo 2–3 proc. Palyginti su 2008 metų tuo pačiu laikotarpiu, kainų pokyčiai buvo daug didesni (išskyrus šoninę ir maltą mėsą) (9 lentelė).

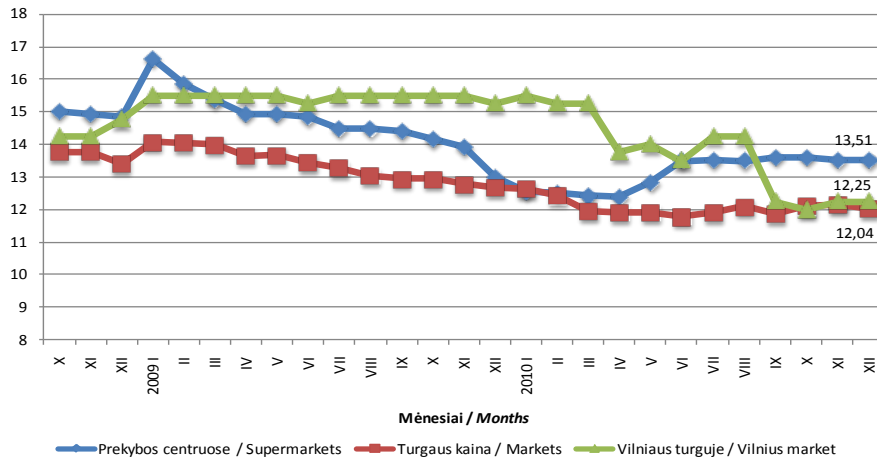
9 lentelė / Table 9

Kiaulienos gaminių mažmeninės kainos 2008–2010 metų gruodžio mėnesį, Lt/kg
Prices of selected pork products in January 2008–2010, Lt/kg

Gaminių pavadinimas Name of product	Vidutinė kaina / Average price			
	2008-12-18	2009-12-17	2010-12-16	2010, palyginti su compared to 2008, %
Kumpis su kaulu / Ham, with bone	13,03	11,33	11,02	-15,4
Kumpis be kaulo / Ham bonless	14,90	13,05	13,50	-9,4
Sprandinė / Neck	18,04	16,34	15,99	-11,4
Nugarinė / Tenderloin	18,87	16,34	16,60	-12,0
Šoninė / Side	12,10	12,06	11,79	-2,6
Malta kiauliena / Minced pork	10,24	10,09	9,95	-2,8

Šaltinis: ŽŪMPRIS duomenys.

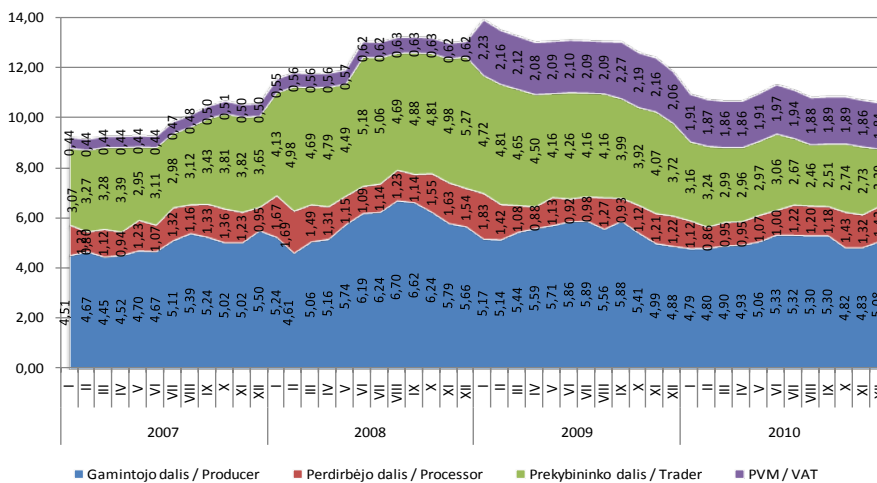
Turguje įsigyta mėsa sudaro apie 15 proc. suvartotos mėsos. Daugiausia parduodama kiaulienos. 2009 metais padidinus PVM mėšai, turgaus prekybos apimtys nesumažėjo, tačiau 2010 metais turgaus prekyba mėsa ir jos gaminiiais sumažėjo 6,5 proc. 2010 metų pabaigoje kiaulienos kumpio kaina turguje buvo 11 proc. mažesnė nei jo kaina parduotuvėje (13 pav.).

13 pav. Kiaulienos kainos turguose ir prekybos centruose 2008–2010 metais, Lt/kg
 Figure 13. Prices of pork in markets and supermarkets, in 2008–2010, Lt/kg

Šaltiniai: Žemės ūkio rūmų ir ŽŪMPRIS duomenys.

2009–2010 metais mažėjant kiaulienos kainai, daugiau kaip per pusę sumažėjo prekybininkų dalis (14 pav.), o PVM padidėjo tris kartus.

14 pav. Kiaulienos kainos grandinė 2007–2010 metais, Lt/kg
 Figure 14. Pork price chain in 2007–2010, Lt/kg

Šaltiniai: Statistikos departamento, ŽŪMPRIS duomenys.

IŠVADOS

Krizės laikotarpiu mėsos kainos mažėjo. Dėl 2009 metų pradžioje padidėjusio PVM tarifo žaliai mėsei ir sumažėjusio vartojimo mėsos kainos nepakilo, o priešingai – jos mažėjo. Tokia tendencija buvo ir ES šalyse. Mažėjimą sustabdė tik 2010 metais pabrangę grūdai.

Ir 2009, ir 2010 metais galvijų ir kiaulių supirkta mažiau nei 2008 metais. Galvijienos importo apimtys per dvejus metus sumažėjo dvigubai, tačiau dėl mažų apimčių didelės įtakos bendram mėsos suvartojimui neturėjo. Tuo tarpu kiaulienos importas sumažėjo penktadaliu, tačiau eksporto apimtys taip pat sumažėjo 13 proc. Išankstiniais skaičiavimais, per 2009–2010 metus galvijienos vartojimas šalyje sumažėjo 25 proc., kiaulienos – 15 proc., paukštienos – 13 proc.

LITERATŪRA

1. Agricultural markets. European Commission [interaktyvus], [žiūrėta 2011 m. kovo 20 d.]. Prieiga per internetą: < http://ec.europa.eu/agriculture/markets/pig/index_de.htm>.
2. Galvijų ir kiaulių vidutinės supirkimo pagal SEUROP skerdenų klasifikavimo skalę kainos Lietuvos skerdimo įmonėse. ŽŪMPRIS [interaktyvus], [žiūrėta 2011 m. kovo 20 d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.vic.lt/ris>>.
3. *Lietuvos ekonominė ir socialinė raida 2009 m. gruodis*. Vilnius: Statistikos departamentas, 2009. ISSN 1392-2874.
4. *Lietuvos ekonominė ir socialinė raida 2010 m. sausis–gruodis*. Vilnius: Statistikos departamentas, 2010. ISSN 1392-2874.
5. ŽŪM užsienio prekybos duomenų bazė.

SUMMARY

The article deals with the changes that emerged in the Lithuanian meat sector due to economic crisis. The result of economic crisis was reduced meat and meat product consumption. During this period imports of meat and meat products declined. The number of livestock during the period of 2008–2010 changed slightly – the number of cattle decreased by 3 percent and the number of pigs increased by 4 percent. In 2010, compared to 2008, purchase of livestock was lower by 3 percent. Prices of livestock and meat were decreasing. In the 4th quarter of 2010 purchase prices of cattle decreased by a quarter and almost reached the EU average. During the period of 2008–2010 prices of pork were the lowest in 2010.

Keywords: *Cattle, exports, imports, meat consumption, pigs, price chains, prices, purchase prices.*